

Olavi Jänes
Räni Aleviku Seltsing
ranialevikuseltsing@gmail.com

Teie 03.08.2023

Meie 12.09.2023 nr 1.2-2/23/17126-3

Vaideotsus

Transpordiameti 28.06.2023 korraldusele nr 1.1-3/23/474 „Projekteerimistingimuste andmine riigitee 3 Jõhvi–Tartu–Valga km 138,4-152 asuva Tartu–Nõo lõigu ümberehitamise ehitusprojekti koostamiseks“ esitatud vaide osas.

RESOLUTSIOON

Võttes aluseks haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4, Transpordiamet otsustab:

Jätta vaie 28.06.2023 korraldusele nr 1.1-3/23/474 „Projekteerimistingimuste andmine riigitee 3 Jõhvi–Tartu–Valga km 138,4-152 asuva Tartu–Nõo lõigu ümberehitamise ehitusprojekti koostamiseks“ rahuldamata.

Vaideotsus jõustub teatavaks tegemisest ja selle vaidlustamiseks on tulenevalt HMS § 87 lg-st 1 ning halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud tingimustel ja korras õigus esitada kaebus Tallinna Halduskohtule 30 päeva jooksul vaideotsuse teatavaks tegemisest arvates.

1. Vaidemenetluse ese ja asjaolud

- 1.1. Transpordiameti projekteerimise üksuse juhataja 28.06.2023 korraldusega (edaspidi korraldus) anti projekteerimistingimused riigitee 3 Jõhvi–Tartu–Valga km 138,4-152 asuva Tartu–Nõo lõigu ümberehitamise ehitusprojekti koostamiseks vastavalt korralduse lisale 1 (edaspidi projekteerimistingimused).
- 1.2. 03.08.2023 esitati Transpordiametile vaie, milles vaide esitaja on taotlenud korralduse osaliselt kehtetuks tunnistamist osas, mis puudutab Tiigrisilma ja Räni/Raudtee tänava ristmiku (edaspidi Tiigrisilma ristmik) sulgemist ning teha ettekirjutus Transpordiametile Tiigrisilma ristmiku projekteerimiseks foorilahendusega ristmikuks.

2. Transpordiameti seisukohad ja põhjendused

- 2.1. HMS § 71 lg 1 kohaselt isik, kes leiab, et haldusaktiga või haldusmenetluse käigus on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, esitada vaide, HMS § 76 lg 2 p 4 kohaselt märgitakse vaides põhjused, miks vaide esitaja leiab, et haldusakt või toiming rikub tema õigusi. Vaiet ei saa esitada avalike huvide kaitsmiseks.

- 2.2. Vaide esitajaks on Räni Aleviku Seltsing, vaidest ei selgu kuidas korralduse andmine vaide esitaja subjektiivseid õigusi rikub, kogu vaie on esitatud avalike huvide kaitsmiseks, mistõttu jätab Transpordiamet vaide rahuldamata.
- 2.3. Olenemata eeltoodust vastab Transpordiamet Räni Aleviku Seltsingu vaites esitatule sisuliselt.

3. Transpordiameti selgitused mis puudutavad Transpordi ja liikuvuse arengukava, kohalike elanike liikuvust ja ohutust

- 3.1. Vaide punktis 1 on vaide esitaja toonud välja, et projekteerimistingimused on Räni aleviku lõigus vastuolus Transpordi ja liikuvuse arengukavaga 2021-2035 (Vabariigi Valitsuse korraldus 10.06.2021). „Arengukava kohaselt on Eesti transpordipoliitika eesmärk tagada elanikele ja ettevõtetele mugavad, ligipääsetavad, ohutud, kiired, nutikad ning kestlikud liikumisvõimalused kooskõlas Euroopa Liidu õigusnormides kehtestatud eesmärkidega. Arengukava põhifookus on transpordivahendite ja -süsteemi keskkonnajalajälje vähendamine ehk säästva transpordi arendamise poliitika, et aidata saavutada kliimaeesmärgid 2030. ja 2050. aastaks. Transpordisüsteemi arendatakse säästvalt, nutikalt, kasutusmugavalt ja kulutõhusalt, lähtudes pikaajalistest plaanidest.

Vaide esitaja toob välja, et Tiigrisilma tn ristmiku sulgemine toob kaasa teekondade pikenemise, sest kohalikud elanikud ja ettevõtted peavad hakkama sõitma ringi ning valgusfooriga lahendus oleks ülekaalukalt mugavam, kiireim, piisavalt ohutu, kestlik ja säästlik lahendus. Ristmiku likvideerimine tooks lisakoormuse maantee arvelt Kassisilma ja Tiigrisilma tänavatele, mis tooks kaasa mürataseme tõusu nendel tänavatel ja hakkaks senisest suuremal määral mõjutama piirkonna elukeskkonda. Vaide esitaja annab vaites enda hinnangu ka liiklusohutusele.

Vaide punktis 4 annab vaide esitaja hinnangu, et Räni aleviku elanikud ja ettevõtted moodustavad 1/3 põhimaantee liiklusest ning projekteerimistingimustega tuleks seda arvesse võtta. Vaide punktis 4 ja 5 toob vaide esitaja välja oma arvamuse, miks tuleks Tiigrisilma tn ristmik lahendada foorrismikuna, ning avaldab seisukohta, et Transpordiamet on kaasamise teinud vaid formaalselt ning ei ole teadlik kohalikest oludest ning ei arvesta kohalike elanike tegelike vajadustega.

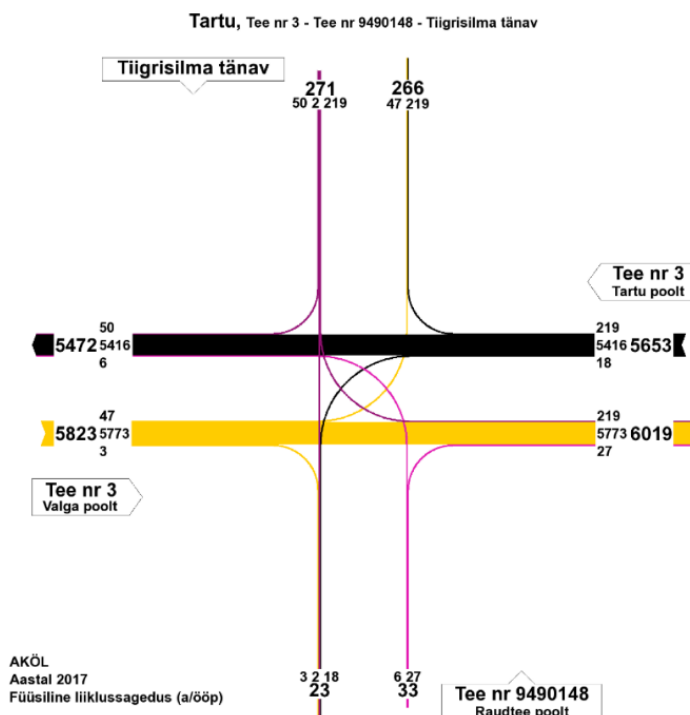
Transpordiamet ei nõustu vaide esitajaga, justkui oleks projekteerimistingimused vastuolus Transpordi ja liikuvuse arengukavaga. Transpordi ja liikuvuse arengukavaga seatud eesmärkide hulgas on muuhulgas ka ohutu liikumisvõimaluse tagamine kooskõlas Euroopa Liidu õigusnormides kehtestatud eesmärkidega. Ei saa lugeda projekteerimistingimusi arengukavaga vastuolus olevaks, kui sellega soovitakse tõsta märkimisväärselt avalikult kasutatava suure tähtsusega maantee liiklusohutuse taset. Transpordiamet on selgitanud korralduse lisas 2 „Arvamuste ja kooskõlastuste koondtabel“ lk 39-41, et ettepanekut säilitada Tiigrisilma ristmik kaaluti, kuid kaalumise käigus jõudis Transpordiamet seisukohale, et ristmiku säilitamine mistahes kujul on vastuolus Majandus- ja taristuministri 5.08.2015. a määrusega nr 106 „Tee projekteerimise normid“ lisaga „Maanteede projekteerimisnormid“ (edaspidi projekteerimisnormid) ning Transpordiameti 11.03.2022 käskkirjaga nr 1.1-7/22/64 kinnitatud „Ristmike vahekauguse ja nähtavusala määramise juhendiga“, mis tugineb sarnases kliimavõtmes paiknevate Soome ja Rootsi projekteerimisnormidele. Lisaks on toonud Transpordiamet korralduses välja muud liiklusohutusest tulenevad aspektid, miks ei ole Tiigrisilma tänava säilitamine ohutu. Nimetatud normide ja juhendite eiramine oleks vastuolus Euroopa Liidu õigusnormides kehtestatud eesmärkidega.

Korralduse andmisel on Transpordiamet võtnud arvesse asjaolu, et kõnealuses piirkonnas on olemas teised avalikult kasutatavad teed, mida saab kohalik elanik kasutada Tartu poole sõitmisel. Nendeks teedeks on Räniküla tänav ja Viirpuu tänav, mis on avalikult kasutatavad ja mida saab kohalik elanik igapäevaseks liikumiseks kasutada. Tegemist on kohalikke elanikke teenindavate tänavatega. Lisaks eeltoodule parandatakse projekteerimistingimustega oluliselt ühistranspordi (säästev transport) kasutamise võimalusi, sest Tiigrisilma tänava piirkonda kavandatakse põhimaanteele bussipeatused ja jalakäijatele tunnel põhimaantee alla. Oluline on ka asjaolu, et Tiigrisilma tänav asub Tartu linna piirist vähem kui 1km kaugusel, mis tähendab, et piirkonna elanikel on soodsad tingimused jalgsi või jalgrattaga Tartusse liikumiseks. Tartu linn on viimastel aastatel palju panustanud sellele, et muuta jalgsi ja jalgrattaga liiklemise tingimusi Tartu linnas paremaks.

Praegusel hetkel liigub suur osa Kassisilma tänava äärses äri- ja tööstusala liiklusest Jõhvi–Tartu–Valga maanteele läbi Tiigrisilma tänava, kus paiknevad hoovidest väljasõidud ja mis on piiratud kiirusega 30km/h. Ka selle tänava äärsed elanikud on menetluse käigus avaldanud toetust Tiigrisilma tänava ristmiku sulgemiseks ja juhtinud tähelepanu, et sellel lõigul on tihe liiklus ja kiiruspiirangust kinni ei peeta. Nimetatud soov on toodud korralduse lisa 2 „Arvamuste ja kooskõlastuste koondtabel“ lk 52. Samuti on sellel tänavalõigul elavad inimesed avaldanud sarnase seisukoha KMH programmi avalikustamise käigus (asjakohane viide on toodud välja korralduse lisa 2 lk 62). Projekteerimistingimustega kavandatud lahenduse kohaselt Tiigrisilma tänava ristmik suletakse ning Kassisilma tänava äärne äri- ja tööstusala liiklus suunatakse Lemmatsi liiklussõlme läbi Klaose (94901:005:0546), Riia mnt 225 (94901:005:0764) ja Tõnu (94901:001:0543) kinnistute, kus praegusel hetkel paiknevad põllud ning tegemist on hõredalt hoonestatud piirkonnaga. Lemmatsi liiklussõlm tagab võrreldes praegusega ohutuma ja sujuvama liikumisvõimaluse kõikides suundades. Transpordiamet on seisukohal, et projekteerimistingimused viivad äri- ja tööstusalade liikluse tihehoonestatud elamualalt eemale, mis parandab elukeskkonda.

2017. aastal on Liikluslahendus OÜ teostanud Space Trader OÜ tellimusel Tiigrisilma tn ja Räni-Raudtee ristmikul liiklusuuringu, mille tulemustest nähtub, et liiklus Tiigrisilma tänaval moodustab ligikaudu 4,7% põhimaantee liiklusest (väljavõtte uuringu tulemustest on toodud joonisel 1). Piirkond on vahepeal küll arenenud ja tõenäoliselt on liiklust Tiigrisilma tänavale tulnud juurde, kuid ei ole realistlik hinnang, et see moodustab tänaseks 1/3 põhimaantee liiklusest.

Diagramm 3.3.

Joonis 1. Väljavõte 2017.a. Liikluslahendus OÜ liiklusuuringu (töö nr 0817/21) seletuskirjast

4. Transpordiameti selgitused mis puudutavad maakonnaplaneeringut

Vaide punktis 2 on vaide esitaja seisukohal, et Jõhvi–Tartu–Valga maantee projekteerimisel tuleks Räni alevikus paiknevat lõiku käsitleda ehitusseadustiku (EhS) § 92 lg 2 ja 3 kohaselt tänavana, mitte formaalselt maanteena, millest lähtuvalt tuleks sellele lõigule kohaldada standardit EVS 843:2016 „Linnatänavad“, sest maakonnaplaneeringus on seda lõiku käsitletud tiheasustusalana. Tiigrisilma ja Räni-Raudtee ristmik on pikaajaliselt eksisteeriv ristmik, ning maakonnaplaneeringu kohaselt tuleks see eelkõige kaasajastada. Põhi- ja tugimaanteed on maakonnaplaneeringu teksti kohaselt kavandatud eelkõige linnadevaheliseks kiireks ja ohutuks sõiduks, samas nende tänavalõigud peavad võimaldama linnasisest piiratud kiirusega ja sagedaste ristmikkega liiklust.

Transpordiamet ei nõustu vaide esitajaga ning on seisukohal, et projekteerimismuutuste kohaldamine põhimaantee 3 km 138,4-152 asuvale Tartu–Nõo lõigule on õiguspärane. Mõistet „maantee“ on projekteerimistingimustes kasutatud olemasoleva olukorra kirjelduses (p.5.1.1) ning projekti eesmärgi kirjelduses (p.5.1.2). Muudel juhtudel on kasutatud mõistet „põhimaantee“, mis on Majandus- ja taristuministri 25.06.2015. a määruse nr 72 „Riigiteede liigid ja riigiteede nimekiri“ kohane termin. Mõiste enda kasutamine ei saa rikkuda kellegi subjektiivseid õigusi – oluline on projekteerimistingimuste sisu ja regulatsioon.

Standardi EVS 843:2016 „Linnatänavad“ kasutamiseks puudub alus. Standardi peatükis 1 „Käsitlusala“ on öeldud: *standardit ei rakendata riigiteedel, riigiteede planeerimisel ja linna äärealadel paiknevatel avalikult kasutatavatel teedel, kus asustus on hõre ning liikluskeskkond pigem sarnaneb maantee tingimustega, nende teede projekteerimisel on soovitatav lähtuda ehitusseadustiku alusel kehtestatud tee projekteerimise normidest. Kohaliku omavalitsuse ja Maanteeameti kokkuleppel võib seda Eesti standardit rakendada linnades, alevites ja alevikes asuvatel riigiteedel.* Standardi kasutamine ei ole kohustuslik. Ka standard ise soovib sellises liikluskeskkonnas lähtuda ehitusseadustiku alusel

kehtestatud tee projekteerimise normidest. Sellist käsitlust toetab ka liikluseadus (LS), mille §2 punkti 2 kohaselt on asula hoonestatud ala, mille sisse- ja väljasõiduteed on tähistatud asula liikluskorda kehtestavate liiklusmärkidega. Räni aleviku piiril asuv Jõhvi–Tartu–Valga maanteelõik on asulaväline tee, sest see pole tähistatud asula liikluskorda kehtestavate liiklusmärkidega.

Transpordiamet on kaalutusotsuste tegemisel lähtunud muuhulgas ka Transpordiameti 11.03.2022 käskkirjaga nr 1.1-7/22/64 kinnitatud ristmike vahekauguse ja nähtavusala määramise juhendist, mis annab võrreldes projekteerimisnormidega paindlikumaid võimalusi ristmike kavandamiseks ning selle välja töötamisel on võetud aluseks sarnases kliimavöötmes paiknevate naaberriikide Soome ja Rootsi projekteerimisnorme. Nimetatud juhend kohaldub riigiteedele. Juhendi kohaselt tuleb Räni ristmikule kohaldada nõudeid, mida kohaldatakse väljaspool asulat asuvatele ristmikule. Tiigrisilma tn ristmikule foorristmiku või mis tahes ristmiku rajamine oleks vastuolus juhendiga ning seda on Transpordiamet korralduse lisas 2 „Arvamuste ja kooskõlastuste koondtabel“ (lk 39-40) ka selgitanud ja põhjendanud.

Transpordiamet on seisukohal, et projekteerimistingimused on kooskõlas maakonnaplaneeringuga, sest Tiigrisilma tänava asukohas on tiheasustusala vaid ühe pool maanteed. Teisel pool põhimaanteed maakonnaplaneeringu kohaselt tiheasustusala ega tiheasustusala laienemisala ei ole. Maakonnaplaneeringust lähtuvalt ei saa vaide esitajal olla põhjendatud ootust, et Tiigrisilma tn ristmik säilitatakse. Maakonnaplaneeringu põhijoonisel on Tiigrisilma tn ristmiku lähialale näidatud eritasandilise liiklussõlme rajamine ning nii lähedale eritasandilisele liiklussõlmele ei ole projekteerimisnormide kohaselt lubatud samatasandilise ristmiku rajamine.

5. Kokkuvõtvalt:

- 5.1. Transpordiamet on seisukohal, et projekteerimistingimustega ei ole rikutud vaide esitaja subjektiivseid õigusi, kuivõrd vaide esitaja on asunud kaitsma avalikke huve. Transpordiamet on teinud kaasamise mitte formaalselt vaid sisuliselt, sest kõiki menetluses esitatud ettepanekuid on kaalutud ning paljusid ettepanekuid on ka arvestatud ja selle tulemusel projekteerimistingimuste eelnõud muudetud. Ettepanekute mitteamestamist on Transpordiamet EhS § 31 lg 5 kohaselt põhjendanud. Transpordiamet on seisukohal, et projekteerimistingimused ei ole vastuolus maakonnaplaneeringuga ega Transpordi ja liikuvuse arengukavaga 2021-2035.

Lähtudes eelnevast on Transpordiamet seisukohal, et vaide tuleb jätta täies ulatuses rahuldamata.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Janno Sammul
direktor
tehoiuteenistus

Tiit Vunk
59185199, tiit.vunk@transpordiamet.ee